

A KERESKEDELMI JOG- ÉS ISMERETEK TÁRA

— FOLYÓIRAT. —

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓTULAJDONOS: DR. RÓTH PÁL ÜGYVÉD.

A lap szellemi részét illető közlések a szerkesztőségbe, az előfizetési pénzek és fel-
szólalások a kiadóhivatalba küldendők. — Hirdetések a kiadóhivatalban írszabás
szerint vétetnek fel. — Kéziratok nem adatnak vissza.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		SZERKESZTŐSÉG:	KIADÓHIVATAL:
Félévre	3 frt.	Budapest, V., Váci-körút	Mezei Antal Budapest,
Egész évre	6 frt.	46. szám.	V., Gizella-tér (Haas-palota).

••••• Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. •••••

* Cégbejegyzés és iparigazolvány.

A kereskedelmi törvény 6. §-a így szól: „Hogy a kereskedés, mint iparjogositvány, kik által és mily feltételek mellett gyakorolható, az ipartörvény és az e részben fennálló külön törvények és rendeletek határozzák meg.“ Az ipartörvény első szakasza a kereskedést is helyesen iparnak jelentvén ki, az ipartörvénynek rendelkezései a kereskedőkre is kiterjednek. A kereskedő tehát kereskedését mindaddig nem folytathatja, illetőleg meg nem kezdeheti, míg erre nézve az iparhatóságtól iparigazolványt nem szerzett és ennek folyományaképen a kereskedő cégét a cégjegyzékbe mindaddig bevezetni nem fogják, míg az iparigazolványt a kereskedelmi törvényszéknek be nem mutatja.

Eddig a dolog egészen rendben van.

Törvényeink és rendeleteink fölöttébb hézagosak azon eljárásra nézve, melyet a cégjegyzék vezetői a cégtörles esetén követni tartoznak. A cégtörlésnek leggyakoribb, szükségszerű esete lesz természetesen a főnök halála.

Az ipartörvény 40. §-a ez esetre azt rendeli, hogy „az iparos elhalálozása esetében az üzletet annak özvegye újabb bejelentés nélkül is folytathatja“. A kereskedelmi cégjegyzékbe tehát ilyen esetben olyan cég lesz bevezetve, melynek tulajdonosa nincsen, ha az elhunyt főnök utódai a kereskedést folytatni nem hajlandók — nem

levén nálunk szabályozva a cégnek hivatalból való törlesztésének kérdése és az ipart olyan egyén fogja üzni, a ki nincsen a cégjegyzékbe bevezetve.

A cégbejegyzésre vonatkozó rendelkezések egész tenorja az, hogy a kereskedőkre nézve létezzen a publicitásnak lehetőleg teljes forrása, amelyből mindenki mérithessen, akit érdekel, ebben kulminál tehát a törvényszékeknek, mint cégbiróságoknak a cégjegyzékekre vonatkozó működésének súlya. Legyen a cégjegyzék minél tökéletesebb, tükrözze hiven vissza az állapotokat és tartalma legyen valódi, tüntesse fel hiven a változásokat.

A tényleges állapotok, mint tudjuk, csak nagyon hézagosan találhatók meg a cégjegyzékekben. Ahelyett, hogy a törvényszékek a cégbejegyzések tekintetében volubilizáltak mutatkoznának, úgy látszik, bizonyos rendőri ténykedéseket arrogálnak maguknak a cégbejegyzés és törlés örve alatt és innen van, hogy a felek, ha már egyszer szerencsésen benn vannak a cégjegyzékben csak bizonyos tartózkodással jelennek ott meg, hogy az üzletökben beállott egyes változásokat ott kitüntessék, és innen van, hogy sorba érkeznek a szebbnél-szebb, okosnál-okosabb ministeri rendeletek, anélkül, hogy ezek bárminő vagy csak távolról is megfelelő eredményt tudnának elérni.

Kifejezést ad annak a m. kereskedelmi minister 2631/90. számú a kereskedelmi kamarákhoz intézett rendelete, mely előrebocsájtva azt, hogy a kereskedelmi cégjegyzékekből a cégek tényleges állapota ki nem tűnván, különösen nem levén ott feltüntetve a megszűnt cégek, mert az illető felek a bejelentést elmulasztják, a kereskedelmi kamaráknak kell törekedni arra, hogy a maguk és a „Központi Értesítő“ céljaira lehetőleg evidenciában tartsák a cégekben előforduló változásokat.

„Miután — ugymond — a kereskedelmi cégjegyzékek kötelessége és a tényleges állapotoknak megfelelő volta, valamint az ipar és kereskedelem szabatos menete és fejlődése kívánatossá teszi, hogy megszűnt cégek a cégjegyzékekben mint fennálló cégek ne szerepeljenek, felhívom a kamarát, hogy kísérje figyelemmel ezen körülményt stb.“

De abból, ha a kamara pro foro interno ismeri is a cég viszonyait, a közönség, mely a cégjegyzékre van utalva, ennek nem igen veszi hasznát.

Hiszen a teljesen megszűnt cégek, vagy elhalt egyének cégei nem okoznak nagy bajt. Baj az, hogy az eljárás nehézkessége és költségessége következtében olyan egyének, olyan kereskedők, akik kénytelenek lemondani a „kereskedő“ diszes címéről, nincsenek azon helyzetben, hogy cégeiket egyszerű bejelentés következtében töröltethessék.

A kereskedelmi törvényszéket, mint cégbiróságot, állandó gyakorlata értelmében ugyanis, ha valaki cégének töröltetését kéri, első sorban azt követeli az illetőtől, hogy igazolja, miszerint iparigazolványát az illetékes iparhatóságnak visszamutatta.

Ezen követeléssel azonban a törvényszék túllépte illetékességének körét. Midőn az illető cégének bejegyeztetését kérte, az iparigazolvány arra szolgált, hogy a törvényszék meggyőződjék arról, vajjon a kérelmező az ipartörvény értelmében jogosítva van-e a kereskedési ipart üzni. *Iparigazolvány nélkül nincs és nem lehet senki bejegyzett kereskedő.*

Ámde nem így áll a dolog a cégtörlésnél. Igen sok ember bir iparigazolvánnyal és annak alapján tényleg gyakorolja iparát, aki nincsen bejegyezve és aki nem is köteles magát bejegyeztetni.

Már most az a cipész, aki cipőkereskedést is folytat, iparigazolványa alapján bejegyeztette magát; a fűszerkereskedő iparigazolványa alapján kérte cégének bejegyeztetését. De ha a cipőkereskedőt a sors egyszerű csizmadiává, a fűszerkereskedőt szatócscsá degradálja, ezek ne legyenek azon helyzetben, hogy cégeiket a cégjegyzékből töröltethessék. Kötelesek ők mint kereskedők szerepelni és az ezekre kirótt nagyobb adót fizetni? Bizonyára nem.

Ám kérik a cég töröltetését! De ekkor azt követelik, hogy iparigazolványukat adják vissza, azaz a cipész ne készítsen cipőt, a szatócs ne tartson üzletet, zárja be az üzletet és kérjen újból iparigazolványt.

Ilyen terheket tisztán fiscalis szempontokból a kis emberre róni valóságos socialis véték.

Mi köze a kereskedelmi törvényszéknek a czégtörlés alkalmából az iparigazolványhoz? Minő összefüggésben van az a bejegyzés törlésével. Legfelebb az, hogy lehetséges, miszerint az illető tovább folytatja kereskedését, jóllehet czégét töröltette. No, annyi ellenőrző közeg áll e téren az iparhatóságok rendelkezésére, oly sokféleképen szoríthatják az illető renegát kereskedőt kötelezettségei teljesítésére, hogy bizony senki sem fogja czégét pusztán kedvtelésből töröltetni.

Összehasonlíthatlanul nagyobb azon sérelem, melyet *a czéget töröltetni kénytelen* kereskedőn ejtenek, ha tőle költséges eljárást követelnek. A fővárosban az iparigazolvány megszerzése a kis emberre nézve valóságos vagyoni kérdés. Akkor, midőn megszerzi a szép jövő reményében iparigazolványát, még csak hagyján, de midőn a kereskedéstől visszatér a kaptafához, akkor szerezzen újból iparigazolványt — vagy ha czégét nem töröltetné az eléje gördülő akadályok következtében, fizesse a régi adóját és legyen az adóvégrehajtó örökös zaklatásainak kitéve, azt a józan állam-raisonnal összeegyeztetni nem lehet.

Tessék csak elmenni és belepillantani az V. ker. járásbiróságnál a kincstár ellen folyamatba tett igényperrekbe. Több száz forint hátralékos adóról van a legtöbb esetben szó és ha a végrehajtást szenvedettet megnézi, leteszi a legszentebb hitet arra, hogy ennek az embernek nincs 100 frt vagyona. És nincs is! De honnan az a sok hátralékos adó! Szegény bejegyzett kereskedő volt és nem volt pénze czégét töröltetni és midőn az adó kivető-bizottság elé került, hogy védekezzék, rá sem hallgattak, hiszen: „Bejegyzett kereskedő!”

Ha a bejegyzésre hivatalból száz eszközzel szorítják a kereskedőket, tegyenek intézkedéseket a hivatalból való törlésre nézve is, tegyék könnyebbé a czégtörlést!